

NV miljörapportering 2009

Stockholm den 13 november 2009

John Sjöström
Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Remissvar avseende ”Förslag till ändring av föreskrifter om miljörapport (NFS 2006:9) beträffande uppgifter om täkter”, dnr 381-7230-09.

Sveriges Bergmaterialindustri, SBMI, vars medlemsföretag producerar bergkross, naturgrus och återvunnet inert material för bygg- och anläggningsändamål, har begränsat sitt yttrande till de delar som specifikt påverkar bergmaterialindustrin.

Mängd utbrutet under året.

Huvudsakliga syftet med föreslagen ändring är att få till stånd en mer tillförlitlig rapporteringsmetod som samtidigt minskar den administrativa bördan för samtliga inblandade. Idag redovisas producerade/utlevererade mängder från en täkt dels i årlig miljörapport till tillsynsmyndigheten, dels genom redovisning av utlevererade mängder på speciell blankett till tillståndsmyndigheten. Verksamhetstillståndet reglerar ofta maximalt tillåten utbruten/ producerad mängd per år.

För att underlätta för verksamhetsutövarna bör större delen av de uppgifter som centrala och regionala myndigheter behöver, rapporteras och infordras vid ett och samma tillfälle. Detta bör ske vid avlämnandet av miljörapporten, i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.

Enklast vore att i första hand infordra uppgift om utlevererad mängd över våg. Denna kan enkelt hämtas genom uppgifter från de databaserade utvägningssystemen som finns i en majoritet av täkterna. Dessa system är kopplade till fordonsvågar vilka har en praktisk bestämningsavvikelse på <2 %. Följaktligen innebär denna metod bäst mätnoggrannhet och för exploitören smidigast redovisningssätt.

Vissa, företrädesvis mindre täkter, saknar dock denna typ av utvägningssystem. I andra hand bör då uppgifter från andra enklare vågar användas, sådana som är kopplade till lastmaskiner, bandvågar, etc, och som erfarenhetsmässigt har visat sig ha avvikelser på upp till 5-6 % på grund av att metoden inte är lika noggrann.

Att gå på levererad mängd kan ge en viss skillnad på en anläggning mellan år med lageruppbyggnad eller –minskning, jämfört med att ta in uppgifter om utbruten mängd. Sett över många täkter i hela län och över hela riket torde dock sådana skillnader ta ut varandra. En aggregerad statistik blir därmed tämligen rättvisande. Leveranserna, lastbilstrafiken, är också i vissa fall den dominerande störningen från täkten.

Vissa produktionsanläggningar saknar dock helt vågsystem. Där måste man gå på utbruten mängd. Denna fastställs vanligtvis av exploitören genom sammanställning av uppgifter från årets losshållningsjournaler. Teoretisk fastställelse av vid varje tillfälle losshållen mängd sker genom uppmätning av ytan som skall losshållas multiplicerat med djupet.

Denna metod innebär erfarenhetsmässigt volymmässiga avvikelser på upp till 7-8 % på enskild salva (sprängning). Avvikelsen beror på att det lossprängda berget till stor del delar sig utefter naturliga slag och sprickor, inte efter en tänkt teoretisk gräns. Den beror också på en svårbedömd volymökning i underborrning, dvs den borrning som sker under tänkt bottennivå.

För att tolkningsproblem inte skall uppstå bör det tydligt framgå om det är producerad kvantitet eller utlevererad kvantitet som skall redovisas.

Entreprenadberg från tunnelbyggen eller byggande av industriområden och köpcentra står för en betydande del av bergmaterialförsörjningen i storstadsområden och måste tas i beaktande av alla aktörer – entreprenadberg är en direkt konkurrent till ballast från bergtäkter.

SBMI anser att det är olämpligt att kravet på rapportering av produktionsuppgifter från anmälningspliktiga krossar och verksamheter som kräver tillstånd enligt miljöbalken tas bort. Därmed kan en komplett statistik inte tas fram och ett viktigt planeringsunderlag för alla aktörer kommer att saknas.

Vad gäller naturgrus anser SBMI inte att det ännu är dags att mönstra ut naturgrus av storlek 2-8 mm. Råd och riktlinje 1984:2 bör således behållas.

För täkter vars primära uppgift är blockstenutvinning och sekundära är bergkross av reststen, är det relevant att redovisa såväl den primära som sekundära produktionen var för sig.

Mängd levererad till mottagare per användningsområde

I första hand yrkar vi på att användning inte behöver redovisas annat än för naturgrus och där endast med indelning i tre delar: *betongändamål*, *övriga kvalificerade ändamål* samt *övriga ändamål*. SBMI undrar varför uppgifterna i övrigt är viktiga att få in? Produktionsuppgifter styrker att gällande tillstånd inte överskrids, men varför är användningsuppgifter angelägna att inhämta? SBMI ser inga tillräckligt starka argument att samla in sådana uppgifter.

I andra hand bör följande beaktas: Såväl den idag använda, som den nu föreslagna, terminologin för användningsområde skapar bedömningsproblem vid rapporteringen och gör därigenom redovisade uppgifter osäkra vad gäller "väg (*obundna lager*)" samt "fyllnadsarbeten".

De materialtyper som används till förstärkningslager och bärlager i obundna lager i vägar, används även mycket frekvent i andra allmänna anläggningsarbeten, exempelvis vid husbyggnad, som undre ledningsbädd vid VA-arbeten, till p-ytter, som motfyllnad mm. Frågan är då om producenten skall redovisa den senare kategorin som material till fyllnadsarbeten eller om allt skall redovisas som obundna material till väg.

Det är svårt för en producent att bedöma hur mycket av förstärknings- och bärlagergrus som gått till vägbyggnad respektive andra anläggningsarbeten. Många kunder hämtar materialet själv och leverantören får gissa hur det används.

Vårt förslag på mer bedömningsriktig terminologi för användningsområden material från bergtäkter är enligt följande:

Entreprenadmaterial, förstärkande material (förstärkningslager, bärlager mm) och dränerande material (makadam till husgrunder m.m.)

Asfaltballast

Betongballast

Fyllnadsmaterial

Annat

Om Entreprenadmaterial är för grov indelning vore det mer lämpligt att ha en benämning efter, exempelvis som "förstärkande material" eller "dränerande material".

Likaså anser vi att det är svårt att veta hur makadam som inte används till betong eller asfalt skall kategoriseras (dräneringsmakadam, järnvägsmakadam mm). Skall det in under kategorin ”fyllnadsarbeten”? Material till fyllnad är för oss ett vanligtvis mer lågkvalitativt material (exempelvis morän), som används till utfyllnad under de obundna lagren vid vägbyggnad eller som utfyllnad under en husgrund innan de markförstärkande alternativt dränerande materialen tar vid.

För grustäcker bör enligt ovan användas betongändamål, *övriga kvalificerade ändamål* samt *övriga ändamål*.

Avseende ”Annat” (sid 3 i remissförfrågan): många exempel på andra användningsområden för naturgrus som anges är korrekta. Dock anser vi att halkbekämpning är ett område där man med fördel kan använda en fin fraktion av kubiserat krossmaterial.

Med vänliga hälsningar

Björn Strokirk

VD, Sveriges Bergmaterialindustri